

→ På nettet

Ny bok. Karl Ove Knausgård ble nylig far til sitt fjerde barn. I sin nye bok *Nakker* skildrer forfatteren inngående og detaljert om fødselen. Les saken på ap.no/kultur

Cecilie Ore (t.v.) ønsker å fornye romanseformen. Det gjør hun med en tekst om trakassering mot kvinner, fremført av operasanger Eir Inderhaug. FOTO: OLAV OLSEN

– Slik avsluttes verket. Depri- merende slutt?

– Det kommer an på hvordan man gjør det. Det er hårfin balanse mellom ironi, distanse, alvor og humor. Dette mannlige raseriet er i grunnen litt komisk, mener Inderhaug.

– Er verket vanskelig å fremføre?

– Uttrykksmessig ja, teknisk nei. Det er også et stykke teater, jeg må gjøre trusselen reell. Jeg vil at folk skal huske det – og tenke. Det er crash i kunsten, det trives jeg med – deilig, sier sangeren.

– Er det den moderne kunstnerens oppgave å ta tak i temaer som dette?

– Etter flere tiår med introvert kunst, er det nå mulig å være mer politisk igjen. Kunsten må alltid forholde seg til sin samtid – og da kan man ikke lukke øynene. Problemene vi tar opp, kan ikke ties ihjel. De kan kun synges ihjel, sier Ore.

Bakgrunn

Hetsnet på nettet

► I Dokument 2 på TV2 i fjor sto ni norske kvinner frem med sine historier om en hverdag fylt med draps- og seksualtrusler, sjikane og hatmeldinger i norsk offentlighet. Blant dem Sandra Borch, tidligere leder for Senterpartiungdommen, og blogger og høyrepolitiker Heidi Nordby Lunde.

► «Jeg kommer til å myrde deg når du minst aner det», «Du er uten konkurranse Sveriges absolutt styggeste kvinne.» Dette er blant hetsmeldingene som profilerte svenske kvinner har opplevd og som de fortalte om i et dokumentarprogram i SVT i fjor. De utløste et skred av nye trusler.

Mer sexhets mot kvinner

Kvinner er utsatt for en annen type hets enn menn, en mer seksualisert hets, sier Karoline Andrea Ihlebæk, forsker ved Institutt for medier og kommunikasjon ved Universitetet i Oslo.

– Det er et stort problem for kvinner i offentligheten å oppleve den formen for hets. Skal man være med i den offentlige debatten må man være hardhudet, sånn har det alltid vært, men når kommentarene kommer fra mange steder, blir værende på nettet og kommer fra mange nettopp, kan presset bli voldsomt.

Hun mener det er viktig å fokusere på et samfunnsproblem gjennom kunst.

– I dag kan alle ytre seg i offentligheten, samtidig er vi blitt mer sårbare. Det er klart at hvis folk føler seg truet til taushet, er det et stort demokratisk problem, sier Ihlebæk.

– Midt i vårt felt

Who do you think you are? er støttet av Fritt Ord og Norsk Komponistforening.

– Hva skjer med ytringsfriheten når trusler holder oss fra å ytre oss? Det er midt i vårt felt på mange måter. Det blir spennende å se hva slags romanse det blir, sier Fritt Ords direktør, Erik Rudeng.

– Rene musikkproduksjoner støtter vi ikke. Men i dette tilfellet er det en eksperimentell utfordring knyttet til en tematikk som vi oppfatter som veldig samtidig, men som også har et langt kapittel med vold, voldtekt og drap. Et interessant fremstøt, mener han.

Mer politisk

Åse Hedstrøm, styreleder i Norsk Komponistforening, er stolt over at foreningen har sterke kvinnestemmer som involverer seg i samfunnet.

– Cecilie Ore og Bibbi Moslet tar opp høyaktuelle temaer som ytringsfrihet i digitale medier og psykisk og fysisk vold mot kvinner. Det er viktig at komponister forholder seg til sin egen samtid og at kunsten tar plass og er synlig. Det er tillatt å være mer politisk nå enn før, sier Hedstrøm.

ann.christiansen@aftenposten.no

Hva kan vi med dagens blikk tilføre nasjonalarven?

Fjell, fjorder og asfalt

CD klassisk

Forsvarets stabsmusikkorps/Schola Cantorum
Ingar Bergby/
Tone Bianca

Dahl (dirigenter)

ja, vi elsker

4 Nasjonalsangen med alle åtte vers

CD klassisk

Marianne Beate Kielland (mezzosopran)/
Nils Mortensen (piano)

Grieg: Garborg/Vinje/Ibsen

4 Upretensios Grieg

Den skal være stø på foten som gir seg i kast med nasjonalsangen. Tåler vi eksperimenter, eller skal det låte slik det gjorde før?

Forsvarets stabsmusikkorps og Schola Cantorum har møtes i et sjeldent samarbeid. Grunnlovsjubileet gir grunn-tonen, og klinger tydelig gjennom knippet av fedrelands-sanger, pluss komposisjoner skrevet til korps: Noen til ære for de kongelige, noen til folket – alle hyller landet.

Trofast

Prosjektet holder seg trofast til nasjonalromantikken høy-stemthet. Utøverne lar Kongesangen klinge mer enn majestetisk, bojarene troger inn med snert. Valdresmarsjen svinger friskt og *Ja vi elsker* brettes ut i alle vers. Det siste er sjelden kost og platens største nybrott.

Å koble kor og korps er også fint. Ensemblene representerer to av de viktigste former nordmenn musiserer i, og selv om de egentlig trenger ulike rom for å låte godt lager 2L en lekker og jevnbyrdig lyd. Og med lydfestingen stivner ikke uttrykket; stadig er det lett å tenke seg oppgott og folkeliv. Dette blir lydspor for vakker, norsk natur, men også til en dag i vondske på asfalt.

Hva betyr det så å spille inn

en folkeskatt? At musikken blir brukt, er en kvalitet i seg. Men ambisjonen øker når man sier man vil vise den som kunst, slik aktørene gjør i omslaget. Da lover de egentlig en større forskertrang – og dessuten et håndverk resultatet ikke fullt ut lever opp til.

Noe gjelder ensemblene. Selv om Scholas velformidlede, fint slipte samklang ofte overbeviser, skinner det av og til gjennom at de ikke har samme rammer som stabsmusikantene. Noe gjelder det de former. Å levendegjøre vers etter vers av samme melodi, krever at teksten ikles interessante musikalske blikk. Her er mye effektfullt løst, uttrykket klinger tradisjonstro mer enn dristig,

Moderne språkdrakt

Men Marianne Beate Kielland og Nils Mortensens kulturarv-hyllest er en jevnere opplevelse. Griegs sangsykluser *Haugtussa*, *Vinje* og *Ibsensangene* klinger sjelden i sammenheng, siden ikke alle til vanlig blir gjort av en kvinne.

De danner en smidig helhet, og Kielland og Mortensens versjon er befriende varm og personlig. De to har uttalt en ambisjon om å være særlig tro mot det som står notert i noten. Resultatet er ett hvor nyansene skinner: Fritt i omgangen med det høytidsstemte, moderne i språkdrakten – de etter hvert tilårskomne sangene får et befriende upretensjøs møte med vår egen tid.

Lytterunden

Når nasjonalromantisk musikk strømmer inn i jubileet, er det grunn til å spørre om vi egentlig trenger flere utgivelser hvor fjell og fjorder pryder omslaget – og hva vi med dagens blikk kan tilføre kulturarven.

Svaret er slett ikke entydig; jeg er enig med forfatter Erik Fosnes Hansen i teksthftet til *Ja vi elsker*; symbolene blir det vi legger i dem. Men denne lytterunden viser hvor vanskelig det er å krydre med det ponne, og hvor mye man kan vinne med heller å gi et lite ekstra hint av asfalt.

Ida Habbestad